

Showering on Yom Tov

אורח חיים סימן תקיא סעיף ב

מותר להחם ביום טוב מים לרחוץ ידיו, אבל לא כל גופו, ואפילו אינו רוחצו בבת אחת.

הגה: אצל מותר לרחוץ תינוק צמים שהוחמו על ידי ישראל ציוס טוב. אצל אסור להחם ללרכו אפילו על ידי עכו"ם. אצל כשריך להם לנשל או להדית, אז מותר להרבות בשנילו. ודין חמי טזריה כמו בשנת כדאיתא סימן שכו.

אבל במים שהוחמו מערב יום טוב מותר לרחוץ כל גופו אפילו באחד. מיהו דוקא מחוץ למרחץ. אבל במרחץ אסור.

הגה: ויש אוסרים בכל ענין. וכן נוהגין.

ט"ז

לרחוץ ידיו. דידינו ורגליו שוה בכל נפש. אבל כל הגוף אינו אלא למפונקים. ואנן בעינן דבר השוה לכל נפש.

אבל במים שהוחמו מערב יום טוב. דאין כאן דבר שחייבין עליו משום שבות ולא משום רשות ולא משום מצוה. וכי גזרינן -- בשבת. אבל ביום טוב שרי לרחוץ כל גופו בחמין שהוחמו מערב יום טוב.

ויש אוסרינן בכל עניין. מכח גזירה אטו חמין שהוחמו ביום טוב.

מגן אברהם

לא כל גופו. שאינו שוה לכל נפש אלא למעונגים.

לרחוץ תינוק. כיון דהיינו רביתיה לא גזרו. ונראה לי דהאידנא, דאף בחול לפעמים אין רוחצין אותו ב' או ג' ימים, אף ביום טוב אסור לרחצו.

מותר להרבות. היינו דווקא בפעם א'. אבל אסור להוסיף עליו.

ויש אוסרינן. נראה לי דלדידהו אסור לרחוץ תינוק כיון דסבירא ליה דיום טוב ושבת שוין הן, ובשבת פשוט דאסור לרחוץ תינוק אלא לצורך מילה. ולכן סידר ההג"ה ראשונה לעיל דקאי לדיעה ראשונה.

פרי מגדים משבצות זהב

לרחוץ. בעינן "שוה לכל נפש" דווקא. והנה טיטויין (=tobacco) ביום טוב -- עיין במגן אברהם (סימן תקיד אות ד; המאה ה-17) לאסור דאין שוה לכל נפש. הנה אני רגיל לשתות טיטויין ביום טוב כמנהג עולם לרפואה, ובפרט כהיום ממש שוה לכל נפש. ולקרוע הנייר צריך מערב יום טוב. גם נייר שכתוב בו אותיות יש לאסור, דהוי מוחק מדרבנן על כל פנים. וקריעת נייר ביום טוב -- יש לומר אב מלאכה הוא כל שאין מקלקל.

בעניין עישון עיין גם-כן בחיי אדם (כלל צה אות יג; סוף המאה ה-17, ליטא) וז"ל, אין עושין מוגמר, דהיינו לפזר מיני בשמים על הגחלים, בין להריח בין לגמר הבית והכלים, דכל זה אינו אלא למפונקים ולבעלי תענוג. ולא התירה התורה אלא דבר השווה לכל נפש. ולכן אסור גם-כן לעשן ביום טוב בעשב שקורין "טיטין", דאינו שווה לכל נפש, עכ"ל.

אולם בקיצור שלחן ערוך (סימן צח אות לב; המאה ה-18, הונגריה) לא הכריע בדבר וז"ל, בעניין עישון הטיטון נחלקו הפוסקים ז"ל. וגם להמקילין צריך לזהר שלא להדליק בנייר או בגחלם לפי שכשזוקם על הארץ, נעשה כיבוי. ובקל אפשר לטעות ולעשות כן ביום טוב כיון שרגיל לעשות כן בחול. וגם יזהר שלא לבוא לידי איסור מחיקה. אלא צריך להדליק משלהבת, עכ"ל.

משנה ברורה

ויש אוסרין. דסבירא ליה דאין חילוק בין שבת ליום טוב, ואסרו רחיצה ביום טוב כמו בשבת. [ודוקא כל גופו כאחד. אבל אבר אבר לכולי עלמא מותר לרחוץ.] ואפילו להשתטף באותן חמין אסור לדעה זו. מיהו לענין תתינוק גם לדידהו מקילין ביום טוב יותר מבשבת, ומותר לרחצו אפילו בחמין שהוחמו ביום טוב. וכנראה לי, וכל-שכן בחמין שהוחמו מערב יום טוב. אכן בתינוק שאין מורגל כל-כך אף בימי החול ברחיצת כל הגוף -- אפשר שאף בהוחמו בערב יום טוב יש להחמיר. ולעת הצורך בודאי יש להקל. ועיין באליה רבה שכתב דרוב הפוסקים סבירא להו כדעה ראשונה. אלא שנוהגין לאסור. ואין לשנות המנהג.